

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
Γραφείο Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας

Αρ. Φακ.: Γ.Ε. 12/1999/Υ200/2

11 Ιουνίου 2025

Κύριο Νίκο Κληρίδη
Δικηγόρο
Σοφούλη 28
Μέγαρο Σιαντεκλαίρ, Γρ. 211-212
1096 Λευκωσία

Αγαπητέ Συνάδελφε,

Θέμα: Αίτημα για διορισμό Ανεξάρτητων Ποινικών Κατηγορών -
Υπόθεση θανάτου του Αθανάσιου Νικολάου

Σε απάντηση της επιστολής σας, ημερομηνίας 13/5/2025 και αναφορικά με το αίτημά σας για διορισμό ανεξάρτητων ποινικών κατηγορών, με σκοπό την προώθηση ποινικών υποθέσεων εναντίον επτά προσώπων για το αδίκημα του άρθρου 134, του Ποινικού Κώδικα, καθώς και άλλων αδικημάτων που αναφέρονται στην επιστολή σας και καταλογίζονται στον Ιατροδικαστή κ. Π. Σταυριανό, κρίνω σκόπιμο, για την πληρέστερη και τεκμηριωμένη ενημέρωσή σας, να παρατεθούν τα κατωτέρω και να δοθούν οι απαντήσεις στο υποβληθέν αίτημά σας.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ) στην υπόθεση **Νικολάου v. Cyprus Application no 29068/10**, ημερομηνίας **28/1/2020**, καταδίκασε τη Δημοκρατία για την παράλειψη αποτελεσματικής διερεύνησης σε σχέση με το θάνατο του Αθανάσιου Νικολάου. Μετά τη συγκεκριμένη απόφαση, έγιναν οι ακόλουθες ενέργειες με πρωτοβουλία ή σύμφωνη γνώμη από τις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας:

- Αποδοχή διατάγματος για εκταφή οστών (ημερ. 9/12/2020).
- Αποστολή πλακιδίων στο εξωτερικό για εξέταση από εμπειρογνώμονες επιλογής τόσο της Κυπριακής Δημοκρατίας όσο και της οικογένειας (ημερ. 25/1/2021).

- Ορισμός ανεξάρτητων ποινικών ανακριτών επιλογής της οικογένειας (ημερ. 7/10/2021).
- Συνέχιση της ποινικής έρευνας από Αστυνομία και ένα εκ των ποινικών ανακριτών που επέλεξε η οικογένεια (ημερ. 4/10/2022).
- 3^η θανατική ανάκριση (ημερ. 10/5/2024).
- Ορισμός ανεξάρτητων ποινικών ανακριτών από το Υπουργικό Συμβούλιο μετά την έκδοση του πορίσματος της 3^{ης} θανατικής ανάκρισης (ημερ. 15/5/2024).
- Όλο το μαρτυρικό υλικό μαζί με τα πιο πάνω πορίσματα δόθηκαν αυτούσια στην οικογένεια.

Λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των ανωτέρω ενεργειών, οι οποίες αποσκοπούσαν στην πλήρη ικανοποίηση των κριτηρίων που απορρέουν από τις αρχές συμμόρφωσης προς τις αποφάσεις του ΕΔΑΔ, θεωρούμε ότι δεν υφίσταται κανένα περιθώριο αμφισβήτησης αναφορικά με τη λήψη όλων των αναγκαίων και προσηκουσών ενεργειών που απαιτούνταν για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και ενδεδειγμένης διερεύνησης των συνθηκών θανάτου του Αθανάσιου Νικολάου, χωρίς όμως την ανεύρεση οποιασδήποτε μαρτυρίας που να εμπλέκει οποιοδήποτε πρόσωπο στην καθ' αυτή πρόκληση του θανάτου του.

Ανεξαρτήτως των πιο πάνω, η όλη επιχειρηματολογία σας για να στηρίξει το αίτημά σας βασίζεται, μεταξύ άλλων, στο πόρισμα των κκ. Παππά και Αθανασίου. Οφείλουμε να σας αναφέρουμε ότι η πρόσφατη ποινική διερεύνηση η οποία διενεργήθηκε από τους ποινικούς ανακριτές κ.κ. Παππά και Αθανασίου ως και το εκδοθέν πόρισμα ημερομηνίας 7/3/2025, δεν ανέδειξε επί της ουσίας νέα δεδομένα ικανά να ανατρέψουν το νομικό σκεπτικό της απόφασής μας, η οποία κοινοποιήθηκε με την επιστολή μας ημερομηνίας 14/6/2023 στον τότε δικηγόρο της οικογένειας κ. Χρίστο Τριανταφυλλίδη και λήφθηκε μετά το πόρισμα των κκ. Μάτσα και Αλεξόπουλου και την έρευνα της Αστυνομίας/κ. Αλεξόπουλου. Υπενθυμίζεται ότι, σε αντίθεση με προηγούμενα πορίσματα, για πρώτη φορά οι κκ. Μάτσας και Αλεξόπουλος, αποδίδουν την αιτία θανάτου του Αθανάσιου Νικολάου σε εγκληματική ενέργεια διά στραγγαλισμού και μετά από άσκηση βάνανσης σωματικής βίας προφανώς από περισσότερα άτομα του ενός.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέραμε στην επιστολή μας προς κ. Χρίστο Τριανταφυλλίδη (παρ. 2(iv)), ακόμη και αν λάβουμε ως δεδομένη την ορθότητα των ευρημάτων των εμπειρογγνωμόνων (Κουτσαύτη, Καραγιάννη), δεν υπάρχει ίχνος

μαρτυρίας περί γνώσης του ιατροδικαστή για ύπαρξη δολοφονίας ως επίσης και πρόθεσης του ιατροδικαστή για συγκάλυψη δραστών με σκοπό να παράσχει σ' αυτούς τη δυνατότητα να διαφύγουν της τιμωρίας, ούτως ώστε να καταστεί συνεργός.

Στο πόρισμα των κκ. Παππά και Αθανασίου, τελευταία παράγραφο, αναφέρεται το ακόλουθο: «Για σκοπούς πληρότητας να αναφέρουμε ότι, μας απασχόλησε σοβαρά το ενδεχόμενο, η εξέλιξη ουσιαστικών γεγονότων που περιβάλλουν την υπόθεση και το μέγεθος των πράξεων ή παραλείψεων συγκεκριμένων προσώπων, συμπεριλαμβανομένου και του κ. Σταυριανού, πιθανόν, να εμπεριέχουν το στοιχείο της πρόθεσης να υποβοηθήσουν κάποιους με σκοπό να τους παράσχουν τη δυνατότητα να αποφύγουν την τιμωρία, με αποτέλεσμα την διάπραξη του αδικήματος της Συνέργειας (μετά την διάπραξη του εγκλήματος). Ωστόσο, δεν εντοπίζουμε τέτοια μαρτυρία ή στοιχεία τέτοιας μορφής και έντασης, ικανά να καταδείξουν αυτό το ενδεχόμενο.» Με αυτή την κατάληξη θεωρούμε ότι επιβεβαιώνεται η αιτιολόγηση της απόφασης μας και για τα λοιπά αδικήματα που γίνεται αναφορά ότι ενδεχόμενα να διέπραξε ο κ. Σταυριανός. Αυτή η αναφορά στο πόρισμα των κκ. Παπά και Αθανασίου, λαμβάνει ιδιαίτερη σημασία εφόσον τα αποδιδόμενα στον κ. Σταυριανό αδικήματα, στηρίζονται αποκλειστικά στη παραδοχή ότι η αιτία θανάτου οφείλεται σε εγκληματική ενέργεια και κατά συνέπεια, η εισήγησή περί τέλεσης αδικημάτων ψευδορκίας, έκδοσης πλαστού πιστοποιητικού και άλλων συναφών αδικημάτων, προκύπτει, έχοντας ως δεδομένο και μη αμφισβητούμενο γεγονός, αφενός την ύπαρξη εγκληματικής πράξης και, αφετέρου, ότι ο ιατροδικαστής είχε γνώση περί αυτής. Ως εκ τούτου, διερωτόμαστε πώς κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι το σύνολο του μαρτυρικού υλικού αποκαλύπτει σοβαρό ενδεχόμενο διάπραξης, μεταξύ άλλων, των αδικημάτων (2), (4), (5) στη σελίδα 140 του πορίσματος τους αφού και οι ίδιοι αναφέρουν ότι δεν υπάρχει μαρτυρία πρόθεσης και/ή γνώσης ως συνεργός.

Παρότι το εν λόγω πόρισμα των κκ. Παππά και Αθανασίου αξιολογήθηκε ενδελεχώς από την υπηρεσία μας, κρίνεται ότι, στο παρόν στάδιο, δεν είναι σκόπιμη η λεπτομερής παράθεση του συνόλου των ευρημάτων και συμπερασμάτων μας.

Από την άλλη, είναι αναπόφευκτο να κάνουμε αναφορά σε κάποια σημεία της ανακριτικής διαδικασίας για να απαντήσουμε στις θέσεις σας, όπως για παράδειγμα η αναφορά σας σε «νέα και κρίσιμα ευρήματα του πορίσματος».

Η παραπομπή σας για δύο νέες μαρτυρίες από μάρτυρες που αναιρούν προηγούμενες τους καταθέσεις προφανώς στηρίζεται στην αναφορά της 1^{ης} και 2^{ης} παραγράφου της σελ. 93 του πορίσματος των κκ. Παππά και Αθανασίου.

Από το περιεχόμενο και μόνο των μεταγενέστερων καταθέσεων με τις οποίες αναιρέθηκαν προηγούμενες δηλώσεις των εγγείρονται σοβαρά ζητήματα αξιοπιστίας, ιδίως λόγω της ουσιώδους διαφοροποίησης των θέσεων τους σε σχέση με τις προηγούμενες καταθέσεις τους, η οποία επήλθε μετά την πάροδο σημαντικού χρονικού διαστήματος πέραν των είκοσι ετών αλλά και την αποδιδόμενη αιτιολόγηση για την διαφοροποίηση τους. Επί του θέματος αυτού πρέπει να σημειωθεί ότι όχι μόνο δεν υπάρχει ίχνος προβληματισμού για την αποδοχή των εκ διαμέτρου αντίθετων αναφορών τους αλλά ούτε διερεύνηση έλαβε χώρα από τους ποινικούς ανακριτές αναφορικά με τους ισχυρισμούς που προβάλλονται προς αιτιολόγηση της μεταβολής της στάσης των μαρτύρων. Επίσης, ούτε καν ασχολήθηκαν με την ισχυριζόμενη από τους μάρτυρες παραποίηση των καταθέσεων από τους αστυνομικούς γεγονός που εντείνει περαιτέρω τις αμφιβολίες ως προς την πληρότητα και αξιοπιστία της ποινικής διερεύνησης γι' αυτό το κατά τα άλλα σοβαρό ζήτημα.

Πέραν τούτων, εκφράζουμε την διαφωνία μας και ως προς την ερμηνευτική προσέγγιση που υιοθετείτε σχετικά με την απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην **Πολιτική Αίτηση Αρ. 129/2024, ημερ. 18/12/2024**, για την αξιοποίηση του πορίσματος της θανατικής ανακρίτριας κ. Βαρωσιώτου. Παραβλέπετε ότι στην απόφασή του το Ανώτατο Δικαστήριο επεσήμανε πως «το εγκαλούμενο πόρισμα, όπως και κάθε πόρισμα Θανατικού Ανακριτή, δεν μπορεί να αξιοποιηθεί, αυτούσιο, για σκοπούς προώθησης πειθαρχικής ή ποινικής δίωξης οποιουδήποτε. Ούτε μπορεί να αποτελέσει, από μόνο του, βάθρο για την προώθηση οποιωνδήποτε διεκδικήσεων αστικής φύσης σε βάρος οποιουδήποτε, του Αιτητή συμπεριλαμβανομένου...». Επίσης, το Ανώτατο Δικαστήριο ανέφερε με σκοπό τη μη ακύρωση του πορίσματος: «Συνεκτιμώντας όλα τα πιο πάνω, παρά τη διαπίστωση της παραβίασης του δικαιώματος του Αιτητή να ακουστεί στη διαδικασία, κατά τρόπο που επηρεάζει τη νομιμότητα της τελευταίας, εξέλιξη που κατ' εξοχήν εμπίπτει στην ακυρωτική εμβέλεια των προνομιακών ενταλμάτων *certiorari*, κρίνεται κατ' ενάσκηση διακριτικής ευχέρειας, ότι, υπό τις ιδιάζουσες και όλως εξαιρετικές περιστάσεις που περιβάλλουν την υπό συζήτηση υπόθεση, τυχόν επιτυχία της Αίτησης μέσω της έκδοσης του αιτούμενου ακυρωτικού εντάλματος, δεν θα εξυπηρετούσε τελικά το δημόσιο συμφέρον και την απονομή της δικαιοσύνης στην ευρύτερη διάσταση τους.».

Επί της ουσίας, το Ανώτατο Δικαστήριο διαπίστωσε σοβαρά νομικά σφάλματα που έλαβαν χώρα κατά τη διεξαγωγή της θανατικής ανάκρισης, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε, ότι «Το γεγονός ότι δεν επιτράπηκε τελικά στον Αιτητή να προσφέρει τη

μαρτυρία του στη διαδικασία και να παρουσιάσει την Έκθεση του, για την ετοιμασία της οποίας του δόθηκε σχετική δυνατότητα σε προγενέστερο στάδιο από τον Θανατικό ανακριτή, αποτελεί προφανές νομικό σφάλμα. Η στέρηση της δυνατότητας να τεθεί στο πλαίσιο της ακροαματικής διαδικασίας, ουσιαστική μαρτυρία, έπληξε από μόνη της τη διαδικασία και τη νομιμότητα της. Με δεδομένο τον επηρεασμό της διαδικασίας από την ως άνω απαγόρευση, παραμένει αδιάφορο αν η αποκλεισθείσα μαρτυρία θα επηρέαζε ή όχι την επάρκεια της θανατικής ανάκρισης (**Επιφανείου (2010) 1(Γ) Α.Α.Δ. 1682**). Τούτο δε, πέραν και ανεξάρτητα από το γεγονός ότι στην υπό συζήτηση περίπτωση, η αποκλεισθείσα κατά τον πιο πάνω τρόπο μαρτυρία, δυνητικά, σε περίπτωση που γινόταν αποδεκτή, θα μπορούσε να επιδράσει στο τελικό πόρισμα της Θανατικής Ανακρίτριας. Η διαπίστωση εκ μέρους του Δικαστηρίου του ως άνω σφάλματος, εκ των πραγμάτων, καθιστά την επιτυχία της Αίτησης μια φυσιολογική εξέλιξη και επιλογή δυνάμενη να ακολουθηθεί.».

Κατά συνέπεια, προκύπτει από την εν λόγω απόφαση ότι ένα πόρισμα το οποίο πάσχει ως προς την νομιμότητα του, ακόμη και στην περίπτωση που τυπικά εξακολουθεί να ισχύει, στερείται αποδεικτικής αξίας και δεν μπορεί να αξιοποιηθεί. Ως εκ τούτου, διαφωνούμε με τη θέση σας ότι για σκοπούς προώθησης ποινικής υπόθεσης δυνάμεθα να στηριχθούμε στο πόρισμα της θανατικής ανάκρισης της κ. Βαρωσιώτου.

Επίσης, είναι η θέση σας ότι υπάρχει ανάγκη για ανάκτηση εμπιστοσύνης στο Κράτος Δικαίου και ότι η οικογένεια του Αθανάσιου Νικολάου στερήθηκε για χρόνια το δικαίωμα σε δίκαιη και αποτελεσματική έρευνα των αιτιών θανάτου του παιδιού τους και την ανεύρεση και τιμωρία των εμπλεκομένων προσώπων. Η απάντησή μας επί τούτου είναι ότι υπήρχε από πλευράς της Δημοκρατίας αναγνώριση της μη αποτελεσματικής αρχικής διερεύνησης της υπόθεσης. Ακριβώς για το λόγο αυτό, και παρά την παρέλευση σημαντικού χρονικού διαστήματος, προωθήθηκε η διενέργεια σειράς περαιτέρω ερευνών, εξετάσεων και ενεργειών όπως αναφέρθηκε πιο πάνω.

Με αυτά που αναφέρουμε, σε καμία περίπτωση δεν παραγνωρίζουμε τις παραλείψεις που έλαβαν χώρα τον τότε ουσιώδη χρόνο, παραλείψεις που μεταξύ άλλων οδήγησαν σε καταδίκη της Κυπριακής Δημοκρατίας από το ΕΔΑΔ αλλά και σε μη αποτελεσματική διερεύνηση που άφησε πολλά ενδεχόμενα ανοικτά ή χωρίς να δοθούν απαντήσεις και/ή αποκλεισμό διάφορων σεναρίων με βάση τα διάφορα τεκμήρια που εντοπίστηκαν. Δεν διαφωνούμε με πολλές από τις διαπιστώσεις των ποινικών ανακριτών επί αυτών των θεμάτων, πλην όμως, τα συστατικά στοιχεία του αδικήματος της εσκεμμένης παραμέλησης καθήκοντος, άρθρο 134 του Ποινικού Κώδικα, είναι τέτοια

που δεν υπάρχει ικανοποιητική μαρτυρία για στοιχειοθέτηση του αδικήματος. Αιτιολόγηση δώσαμε στην επιστολή μας προς κ. Τριανταφυλλίδη, ημερ. 14/6/2023.

Δεν πρέπει επίσης να διαφεύγει της προσοχής μας, ότι η απόφαση στην υπόθεση **Nikolaou v. Cyprus, Application no. 29068/2010**, ημερομηνίας 28/1/2020 αφορά ζήτημα κρατικής ευθύνης, λόγω της αποτυχίας του κράτους να διασφαλίσει αποτελεσματική διερεύνηση. Δεν πρόκειται, επομένως, για απόφαση που καταλογίζει ατομική ποινική ευθύνη σε οποιοδήποτε πρόσωπο. Συνεπώς, οι όποιες αναφορές του ΕΔΑΔ σε παραλείψεις, συνδέονται με την έννοια της πλημμέλειας και της μη άσκησης της δέουσας επιμέλειας, χωρίς, ωστόσο, αυτές να είναι απαραίτητα συνδεδεμένες με δόλο ή ενσυνείδητη αδράνεια. Οι παραλείψεις που διαπιστώθηκαν από το ΕΔΑΔ τεκμηριώνουν αντικειμενικά ότι έγιναν λάθη κατά την αρχική διερεύνηση της υπόθεσης, τα οποία, όπως προκύπτει από το συλλεχθέν μαρτυρικό υλικό, οφείλονται σε λόγους, όπως, για παράδειγμα, στην υποτίμηση της σοβαρότητας της υπόθεσης, και όχι στην εσκεμμένη παραμέληση. Το ζητούμενο εν προκειμένω, δεν είναι η αριθμητική παράθεση παραλείψεων διενέργειας πράξεων εκ μέρους των ανακριτών, στρατιωτικών και/ή του ιατροδικαστή κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους. Εκείνο που πρέπει να στοιχειοθετηθεί είναι εάν οι παραλείψεις ήσαν εσκεμμένες (wilful) και επί σκοπού (deliberate) για τη μη ενδεδειγμένη εκπλήρωση των καθηκόντων τους. Τίποτα από το μαρτυρικό υλικό δεν καταδεικνύει, κατά τη γνώμη μας, ότι οι αστυνομικοί, στρατιωτικοί ή ο ιατροδικαστής ενήργησαν ή παρέλειψαν να ενεργήσουν με πρόθεση συγκάλυψης των πραγματικών γεγονότων.

Στην επιστολή σας γίνεται επίκληση νομολογίας του ΕΔΑΔ και ειδικότερα, της υποχρέωσης του κράτους να διασφαλίζει το δικαίωμα στη ζωή κατά την έννοια του άρθρου 2 της ΕΣΔΑ, περιλαμβανομένης και της υποχρέωσης για άσκηση ποινικής δίωξης κατά των εμπλεκομένων προσώπων. Επισημαίνουμε ότι η σχετική νομολογία του ΕΔΑΔ είναι αδιαμφισβήτητη. Ωστόσο, η εν λόγω υποχρέωση του κράτους για άσκηση ποινικής δίωξης προϋποθέτει την ύπαρξη επαρκούς αποδεικτικής βάσης, ήτοι μαρτυρίας που να στοιχειοθετεί ποινικά αδικήματα. Εν προκειμένω θα θέλαμε να επαναλάβουμε, όπως ήδη έχει αναλυτικώς εκτεθεί και στην επιστολή μας προς τον κ. Τριανταφυλλίδη ημερομηνίας 14/6/2023, ότι τέτοια επαρκής βάση δεν προκύπτει από το υφιστάμενο αποδεικτικό υλικό. Περαιτέρω, η διαπίστωση των κκ. Παππά και Αθανασίου στην τελευταία παράγραφο του πορίσματός τους καταδεικνύει επίσης αυτό για κάποια από τα αδικήματα που υπάρχει εισήγηση να προωθηθούν εναντίον του κ. Σταυριανού.

Ενόψει των ανωτέρω αλλά και των όσων διαλαμβάνονται στην πιο πάνω επιστολή μας ημερομηνίας 14/6/2023, η οποία υιοθετείται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης, ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας δεν προτίθεται να προχωρήσει στην καταχώρηση ποινικής δίωξης για οποιοδήποτε αδίκημα, είτε μέσω των Λειτουργών της Νομικής Υπηρεσίας είτε μέσω διορισμού ιδιωτών Δικηγόρων. Διευκρινίζεται ότι η ανάθεση εκπροσώπησης του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας σε ιδιώτες Δικηγόρους προϋποθέτει την πλήρη συμφωνία του για την άσκηση ποινικής δίωξης και την ύπαρξη ειδικών λόγων, βάσει των οποίων ο ίδιος κρίνει σκόπιμο να εκπροσωπηθεί από ιδιώτες, κάτι που, όπως αναφέρουμε πιο πάνω, δεν ισχύει στην παρούσα περίπτωση.

Συναδελφικά,

Σάββας Α. Αγγελίδης
Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας